

University of Groningen

Personality in intimate relationships

Barelds, Dick

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2003

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Barelds, D. P. H. (2003). Personality in intimate relationships Groningen: s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Samenvatting

Intieme relaties zijn essentieel voor het menselijke bestaan. Ze zijn noodzakelijk voor het voortbestaan van onze soort en beïnvloeden in belangrijke mate ons dagelijks bestaan. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat er veel onderzoek is en wordt gedaan naar partnerrelaties. Ofschoon samenwonen in de meeste westerse samenlevingen als een algemeen geaccepteerd alternatief wordt gezien, stappen de meeste mensen toch tenminste één keer in hun leven in het huwelijksbootje. De laatste jaren is het aantal scheidingen in vrijwel alle westerse samenlevingen echter sterk toegenomen. Een scheiding kan hele negatieve gevolgen hebben voor zowel echtgenoten als voor hun kinderen. Zo blijken gescheiden partners bijvoorbeeld een groter risico te lopen op een ongeluk, zelfmoord, depressie, psychiatrische opname, lichamelijke ziekten en de dood. Het is daarom zeer belangrijk om te weten welke factoren de kwaliteit en stabiliteit van intieme relaties beïnvloeden.

In het huidige proefschrift wordt onderzoek beschreven naar de rol van persoonlijkheidseigenschappen in intieme relaties. Hoofdstuk 2 beschrijft de constructie van een vragenlijst om de mate van intimiteit in de relatie te meten. Verschillende wetenschappers zijn het er over eens dat de kwaliteit van een intieme relatie het best kan worden bepaald door naar de mate van intimiteit in de relatie te kijken. Intimiteit wordt algemeen gezien als een multidimensioneel fenomeen dat verschillende aspecten van de intieme relatie omvat, zoals affectie, verbondenheid en expressiviteit. Over welke aspecten onderdeel uitmaken van het begrip intimiteit is echter nog veel onenigheid. In het Nederlandse taalgebied bestaat slechts een klein aantal vragenlijsten waarmee intimiteit gemeten wordt. Deze lijsten verschillen sterk met betrekking tot het aantal en de soort aspecten van intimiteit die ze meten en vaak zijn de psychometrische kwaliteiten van deze vragenlijsten niet goed onderzocht. Derhalve werd besloten om in het huidige

proefschrift een nieuwe intimiteitsvragenlijst te ontwikkelen die zoveel mogelijk belangrijke aspecten van intimiteit zou meten. Door middel van factoranalyse werd uit een grote itempool in verschillende fases de Groningse Intimiteitsvragenlijst (GIV) ontwikkeld. De GIV meet vier dimensies van intimiteit: Onafhankelijkheid, Emotionele saamhorigheid, Identiteit en Conflict hantering. Samen geven deze vier dimensies een beeld van de totale intimiteit in de relatie. Uit het huidige proefschrift blijkt dat de GIV een betrouwbaar en valide instrument is voor het meten van intimiteit. De GIV wordt dan ook in de rest van het proefschrift gebruikt om intimiteit te meten.

In Hoofdstuk 3 wordt onderzoek besproken waarin combinaties van enkele veelgebruikte persoonlijkheidsvragenlijsten worden onderzocht om te bepalen welke van deze instrumenten het meest geschikt zijn om persoonlijkheid te meten. Om op een adequate manier de rol van persoonlijkheidseigenschappen in intieme relaties te kunnen onderzoeken, is het immers belangrijk om persoonlijkheid op een goede manier te meten. Hiertoe werden de verschillen en overeenkomsten tussen de Nederlandse Persoonlijkheidsvragenlijst (NPV), de Five-Factor Personality Inventory (FFPI), de Nederlandse Verkorte MMPI (NVM) en de Eysenck Personality Questionnaire (EPQ) onderzocht. Uit de resultaten van het huidige proefschrift blijkt dat persoonlijkheid het beste gemeten kan worden met de NPV: de NPV meet persoonlijkheidseigenschappen die niet met de andere instrumenten gemeten worden, terwijl de NPV wel sterke overeenkomsten heeft met de andere persoonlijkheidsvragenlijsten.

Uit factoranalytisch onderzoek blijkt verder dat met genoemde instrumenten in totaal vier aparte persoonlijkheidsdimensies worden gemeten: Neuroticisme, Extraversie, Conformiteit en Egoïsme. De factor Egoïsme wordt alleen met de NPV gemeten, terwijl de andere factoren allen in meer of mindere mate door alle onderzochte persoonlijkheidsvragenlijsten gemeten worden. Derhalve werd besloten om de NPV in de rest van het proefschrift te gebruiken

voor het meten van persoonlijkheid. Daarnaast werd besloten de FFPI te gebruiken om de resultaten met de NPV te kruisvalideren.

In Hoofdstuk 4 van het proefschrift wordt onderzocht welke persoonlijkheidseigenschappen van *beide* partners samenhangen met de mate van intimiteit in de relatie. Conform de hypothesen blijkt dat met name neuroticisme, introversie en een lage zelfwaardering van beide partners negatief samenhangen met intimiteit: mensen die neurotisch zijn, introvert zijn of een lage zelfwaardering hebben, hebben slechtere relaties. Bovendien is het zo dat mensen met een *partner* die neurotisch of introvert is of een lage zelfwaardering heeft ook slechtere relaties hebben.

Hoofdstuk 4 onderzocht tevens of partners binnen een intieme relatie op elkaar lijken qua persoonlijkheid. Gevonden werd dat partner op elkaar lijken met betrekking tot dogmatisme. Dit kon echter niet gerepliceerd worden in het tweede onderzoek van Hoofdstuk 4. In overeenstemming met de hypothese kan dan ook geconcludeerd worden dat partners amper op elkaar lijken qua persoonlijkheid. Ofschoon vaak wordt gevonden dat mensen een partner hebben van vergelijkbare intelligentie, fysieke aantrekkelijkheid of sociale status, lijkt dit niet op te gaan voor persoonlijkheid: wat betreft persoonlijkheid lijkt partnerkeuze een willekeurig proces te zijn, dat vooral een gevolg is van beschikbaarheid en verliefdheid.

Behalve dat wordt gevonden dat partners amper op elkaar lijken qua persoonlijkheid blijkt uit Hoofdstuk 4 ook dat verschillen in persoonlijkheid tussen partners geen invloed hebben op de relatie. Met andere woorden, het hebben van een partner die qua persoonlijkheid op je lijkt is niet beter voor de relatie dan het hebben van een partner die niet op je lijkt. Eerdere onderzoeken hebben de invloed van verschillen in persoonlijkheid op de relatie sterk overschat door toepassing van ongeschikte statistische analyses.

In Hoofdstuk 5 worden de resultaten uit Hoofdstuk 4 met betrekking tot de negatieve gevolgen van neuroticisme, introversie en een lage zelfwaardering

bevestigd. Uit Hoofdstuk 5 blijkt dat patiënten die behandeld worden voor huwelijksproblemen neurotischer en introverter zijn en een lagere zelfwaardering hebben dan personen die goede relaties hebben.

De resultaten van het huidige proefschrift geven relatief definitieve antwoorden op de belangrijke vragen omtrent de rol van persoonlijkheidseigenschappen in intieme relaties. Nader onderzoek is echter wel nodig om de *mechanismen* te onderzoeken waarlangs persoonlijkheidseigenschappen hun invloed op intieme relaties uitoefenen. Tot slot heeft het huidige proefschrift belangrijke implicaties voor de klinische praktijk: om relatieproblemen goed te kunnen behandelen is het van groot belang dat de invloed van individuele persoonlijkheidseigenschappen in relaties door therapeuten wordt onderkend. Het *accepteren* van bepaalde negatieve of ongewenste persoonlijkheidseigenschappen in een partner zou wel eens de sleutel kunnen zijn tot het ontwikkelen van een goede en stabiele intieme relatie.